

Test temperamentu a jeho hodnotenie

Povaha plemena Fila brasileiro je špecifická, preto je nevyhnutné klásť dôraz na jej udržanie. Do chovu je preto potrebné vyberať jedincov, ktorí si túto povahu nesú a sú predpokladom, že svoje povahové vlastnosti budú prenášať na svoje potomstvo. Test temperamentu je integráciou súčasťou štandardu fila brasileiro.

Test temperamentu a jeho kritéria hodnotenie

Test temperamentu sa prevádza so psami necvičenými. Iba v takomto prípade má test temperamentu zmysel a správnu výpovednú hodnotu.

- 1. Útok s použitím predmetu** -spravidla palicou, ale môže to byť aj metla, opasok, dáždňik, šatka a pod. Slúži k posúdeniu temperamentu ako je reakcia na vonkajší stimul. Figurant napadne psa, ktorý má ihneď zaútočiť a zahryznúť sa do rukávu. Figurant sa so psom nepreťahuje a rukáv pustí, aby ho pes mohol stiahnuť. Pes sa nesmie rozptyľovať hryzením do neživého predmetu, rukáv má ignorovať a okamžite pokračovať v útoku na figuranta skokom šikmo nahor. Psovod behom testu musí zostať v pokojne na mieste, nesmie psovi dávať žiadne povely, povzbudzovať ho, chváliť či podobne. Psi sú na troj až päť metrovom lane, dáva sa prednosť použitiu postrojov pred obojkami, aby si pri razantnom útoku nepoškodili krčnú chrčticu. Ľahko rozpoznateľným znakom cvičeného psa – teda podvodu – je, že mu pán dáva povely. Ďalšími je napr. to že hľadá oporu či pochvalu od svojho pána keď mu figurant nechá palicu, pes radšej hryzie do palice ako by pokračoval v útoku na figuranta. Pokiaľ má rozhodca pochybnosti, jednou z pomôcok ako určiť temperament psa, je pohľad do očí. Pes je otočený tak, že mu slnko svieti priamo do očí. Psi so silným temperamentom sa tak sústreďujú na útočníka, že ich nervový systém nereaguje na zvýšené množstvo svetla zúžením zorníc, ktoré zostávajú doširoka otvorené. V tomto prípade by mal rozhodca vidieť, že očné pozadie odráža svetlo vo farbe zelenej alebo namodralej. Psi, ktorých zornice sa zúžia, alebo pokiaľ sú rozťahnuté ich pozadie odráža farbu načervenalú alebo žltú, sú bojzliví a veľmi zlého temperamentu. Správny je rozhodný útok šikmo nahor na celú dĺžku vŕdzky.

Chybami sú bojzlivosť, chvost medzi nohami, uši dozadu, pripustenie cudzej osoby, horizontálny útok na kolená či spodnú časť tela figuranta, útok na povel psovoda, štekание vedľa psovoda bez útoku, útok prerušovaný, útok na palicu a nie na figuranta.

Diskvalifikáciou je akékoľvek jednanie psa, ktorý nie je možné považovať za kladnú reakciu na útok. Rovnako tak je na diskvalifikáciu akékoľvek chovanie psa či psovoda, ktoré ukazuje, že pes bol na tento test cvičený, to znamená, nevykonávať žiadny bežný služobný výcvik, žiadne rozvíjanie hnevu v kruhu a pod.

- 2. Reakcia na výstrel** – tento test slúži k posúdeniu sily a stability nervového systému. Strieľa sa spravidla poplašnou pištoľou v minimálnej vzdialenosti 5 metrov od psa. Môže to byť v momente keď je pes v kľude, alebo zároveň pri útoku iného figuranta s palicou. Pes s dobrým nervovým systémom by si mal výstrelu všimnúť len okrajovo, niektorí sebavedomí jedinci sa snažia osobu čo vystrelila napadnúť.

Chybami sú nervozita, strach z hluku, prerušenie útoku po výstrele, hľadanie opory u pána.

Diskvalifikujúcimi chybami sú panika, snaha utiecť. Jedinci so slabým nervovým systémom, s nízkym prahom vzrušivosti ktorý sa dedí a prenáša na potomkov, nesmú byť použítí do chovu.

Rozhodca si všima povahu psa od jeho vstupu do kruhu, kedy psi s dobrým nervovým systémom musia ukazovať sebaistotu, sebadôveru, čo je vidno aj na ich chôdzi, výraze, nesení hlavy a chvosta. Pokiaľ rozhodca svojimi povelmi či rásnymi gestami upúta ich pozornosť, už z neho nespustí oči a pozorne ho sleduje a nedôveruje mu. Útok na ďalšiu osobu či psa, ktorí sa dostali príliš blízko, potvrdzuje dobrú povahu, pretože pes už začína brániť svojho pána alebo seba. Naopak uši sklopené dozadu, chvost medzi nohami, podsadený zadok ukazujú na jedinca, ktorý má strach a slabú nervovú sústavu, čo platí rovnako pre psov ktorí musia byť posudzovaní svojimi majiteľmi alebo ktorí sa snažia vzdialiť z kruhu.

- 3. OJERIZA** – je brazílske slovo, ktoré podľa slovníka má nasledujúce významy: zlá vôľa voči niekomu, odpor, nechuť, averzia, nenávisť.

Test OJERIZA

Tento test sa vykonáva tak, že majiteľ psa uviaže ku stĺpu alebo stromu tak, aby pes zostal sám bez majiteľa a bez možnosti majiteľa vidieť alebo počuť.

- Ku psovi vykročí figurant, alebo osoba ktorá sa chce psovi prihovoriť, je ku psovi milá, ponúkne mu ruku na očuchanie, skrátka snaží sa ho prehovoriť na „kamarátstvo“
- Fila nesmie dovoliť na seba siahnuť a nesmie ujsť, prejavíť strach či zbabelosť, ideálne je keď útočí šikmo nahor smerom na krk.

Pre koho je test určený?

Test je určený pre plemeno fila brasileiro a zúčastňujú sa ho jedince **ktoré dovърšili vek 12 mesiacov** a viac, na základe prihlášky a priloženej kópie preukazu o pôvode psa.

Test temperamentu je nepovinný. Jeho úspešné absolvovanie je podmienkou pre uchovnenie jedinca.

Vekové podmienky absolvovania testu temperamentu:

- Pes môže skúšobne absolvovať testovanie Ojerizy už od veku 11 mesiacov. Podmienkou pre chovnosť je však absolvovanie celého testu temperamentu.
- Test temperament (všetky súčasti) môže absolvovať pes od 12 mesiacov. Pri nezdaru môže test opakovať po uplynutí 12 mesiacov. Opakovanie je možné iba raz.
- Pes môže byť používaný v chove iba po splnení testu temperamentu, bonitácie a predpísaných výstav.
- Aj keď jedinec splnil test temperamentu skôr, môže byť využitý v chove vo veku, ako určuje chovateľský poriadok (nie skôr ako 18 mesiacov veku).

Organizátor testov

Testy organizuje výhradne Klub molossov Slovenska alebo ním poverená organizácia. Iné testy nie sú akceptované.

Ako sa da prihlásiť na test?

Na test temperamentu sa dá prihlásiť prostredníctvom vyplnenej prihlášky.

Podmienky účasti na teste

- Jedince plemena fila brasileiro, ktoré majú vystavený platný preukaz o pôvode.
- Testu temperamentu sa zúčastňujú jedince, ktoré dovърšili vek 12 mesiacov a staršie.
- Podmienkou je dobrý zdravotný stav, vakcinácia, čipovanie.

Vodič

Pri teste sa predvádzajú psy a suky, ktoré boli prihlásené do testu temperamentu a spĺňajú podmienky účasti na teste. Psa predvádza majiteľ alebo ním poverený vodič, ktorý zodpovedá za všetky škody prípadne straty, ktoré môžu byť spôsobené počas prevedenia testu. Plnoletosť je podmienkou.

Priestorové podmienky testu

Test temperamentu sa vykonáva vo vyhradenej časti areálu, v mieste konania výstavy, na základe pokynov výstavného výboru. Toto miesto určí usporiadateľ. Miesto je označené páskou a popisnou ceduľou.

Posudzovateľ

Test temperamentu posudzuje rozhodca s vhodnou aprobáciou. Musí mať schválené rozhodcovské skúšky pre výkon. Pri teste temperamentu asistujú figuranti.

Hodnotiaca stupnica

Povahu fily tvoria a pri bonitácii sa posudzujú tri zložky:

a) charakter – predstavuje komplex kvalít vlastných plemenu, ako spôsob chovania, schopnosť emocionálneho vzťahu, voľné vlastnosti, vyrovnanosť, pevnosť... Príklad – fila sa chová neutrálne pred ňuchajúcou čivavou, vedomá si svojej sily, avšak fena je schopná prenasledovať desiatky kilometrov bez ohľadu na únavu a vyčerpanie jaguára, ktorý jej zabil šteňatá

b) temperament – spôsob akým pes reaguje na vonkajší podnet. Zahŕňa srdnatosť, nebojácnosť, agresivitu, obranný inštinkt a inštinkt ochraňovať, sebaobetovanie... Príklad – i pri malej známke napadnutia svojho pána fila okamžite reaguje, jej útok je tým prudší a zúrivejší, čím výraznejšie bolo napadnutie pána. Bežne sa testuje napadnutie palicou či iným predmetom.

c) nervový systém – ako fyzickú vlastnosť nezávislú na vôli, ktorá určuje a ovplyvňuje emočné chovanie. Príklad – fila pokojne znáša pobyt na neznámom mieste plnom cudzích ľudí, psov, hluku a pod., i keď to dráždi jeho nervy. Pes ukazuje istotu i sebadôveru. Pokiaľ sa cudzie osoby či psi priblížia príliš, fila na ne zaútočí – to bráni svojho pána a seba. Bežným testom je výstrel poplašnou pištoľou pri ktorom sa pozoruje následná reakcia psa.

Kritéria hodnotenia testu temperamentu

Diskvalifikácia – všetky jedince, ktoré ukazujú známky strachu, ktoré sa schovávajú za svojho pána, apatickí alebo ľahostajní psi (t.j. tí ktorí síce nemajú strach, ale neútočia), tí ktorí neútočia a ukazujú sa ako neistí, tí ktorí ukazujú známky priateľstva k útočníkovi, tí ktorí majú strach zo streľby alebo iného silného hluku.

Dostatočná – jedinci, ktorí neukazujú strach, ale agresívne chovanie len naznačujú.

Dobrá a veľmi dobrá – jedinci s pozitívnou reakciou na útok v závislosti na ich intenzite pri dosahovaní cieľa.

Dobrá – pes útočí až kam mu dovolí lano, útok je vedený šikmo nahor. Počas celého testu pes napína lano, avšak útok nie je vedný celú dobu po priamke, pes sa pohybuje občas do strán, nikdy však nesmie urobiť pohyb naspäť.

Veľmi dobrá – pes útočí až kam mu dovolí lano, útok je vedený šikmo nahor. Počas celého testu pes napína lano v úsilí dosiahnuť na agresora. Po pevnom záhryze figurant necháva rukáv sklízuť, pes ho okamžite púšťa a znovu útočí na figuranta. V žiadnom okamihu sa neobracia k pánovi ani neprestáva vo svojom úsilí dosiahnuť na agresora, bez ohľadu na to, ako dlho test trvá. Rozdiel oproti výbornej je v tom, že pokiaľ sa počas testu strieľa, pes môže ukázať prekvapenie zo streľby, avšak ihneď sa zotaví a pokračuje v útoku.

Výborná – jedinec, ktorý zaútočí ihneď, bez akejkoľvek známky strachu, šikmo nahor proti útočníkovi, pevný záhryz do rukáva, po pustení rukáva okamžite pokračuje v útoku na agresora, výstrely počas testu nemajú na jeho chovanie žiadny vplyv.

Kráľovská disciplína

Tzv. kráľovská disciplína sa vykonáva na samotný záver. Tohto testu zúčastňujú vybrané jedince, ktoré dosiahli v teste temperamentu známku veľmi dobrá a výborná bez rozdielu pohlavia. Ide o výber najlepšieho z najlepších! Rozdiel oproti klasickému testu temperamentu je v tom, že jedného figuranta nahrádzajú figuranti traja. Každý figurant ohodnotí správanie jedinca známkou od 1 do 10, kde najvyššia známka je 10. Tieto známky sa na konci testu zrážajú a jedinec ktorý dosiahne najvyšší počet bodov sa stáva najlepším psom výstavy v temperamente.

Bodovacia škála:

Výborná: 25-30 bodov

Veľmi dobrá: 19-24 bodov

Dobrá: 13-18 bodov

Dostatočná: 7-12 bodov

Nedostatočná: 0-11 bodov

Zápis výsledkov

Zápis výsledkov zapisuje poradca chovu do preukazu o pôvode psa. Platí iba s oficiálnou pečiatkou klubu. Každý majiteľ, ktorý sa zúčastní testu temperamentu, obdrží certifikát o absolvovaní testu spolu so známkou akou bol jedinec ohodnotený.

Povinnosti majiteľa

Každý majiteľ si pre svojho psa – pre tento test zabezpečí:

- Pevný a bezpečný postroj – kožený/nylonový, (nie obojok aby si pes v prípade prudkého útoku nepoškodil krčnú chrbticu, alebo inak si obojkom neublížil),
- Pevnú protišmykovú obuv

5 metrové lano so silnou karabínou, zabezpečí organizátor.

TESTU TEMPERAMENTU SA ZÚČASTŇUJÚ JEDINCE MAJITEĽOV PSOV NA VLASTNÚ ZODPOVEDNOSŤ, KTORÍ SPLNILI PODMIENKY ÚČASTI NA TOMTO TESTE A SÚHLASIA S NIMI!